

U g e s k r i f t
for
Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 44.

Lørdagen den 29de Oktober 1859.

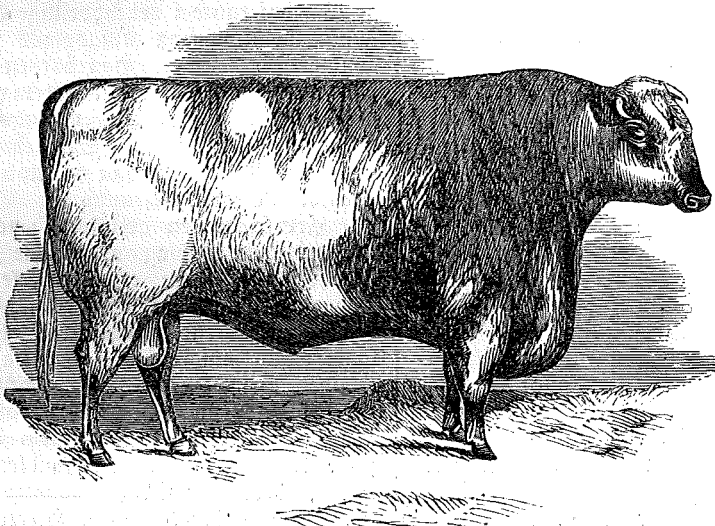
3^{die} Aarg.

Indhold.

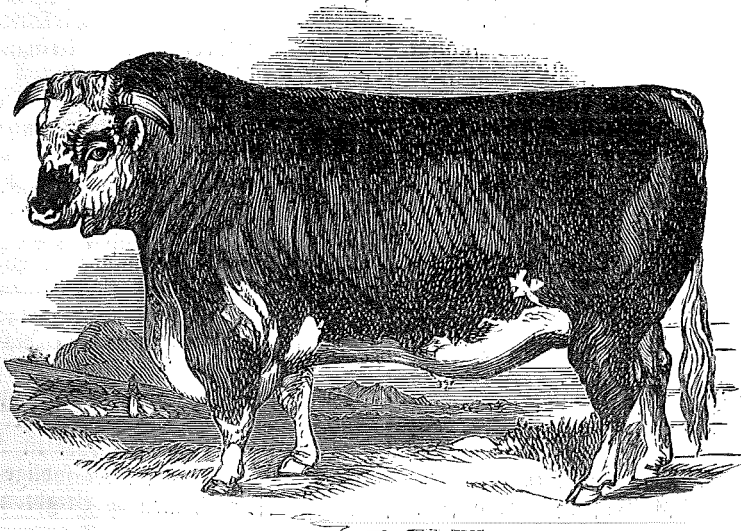
Hornfveget. — Efteraarsarbejderne for Træplantning. — Afholdt Dyrefue og Præmiepløtning. — Inden- og uden-landske Efterretninger.

Hornfveget.

(Fortsættelse fra No. 43.)

Durham- eller Røthornsraeen.

Herefordsraeen.

Colling var heldigere end Bakewell, thi den Race han frembragte tiltager endnu den Dag i Dag i Anseelse. Racen fører forskellige Navne. Hovednavnet er Durhamracen. Engleanderne kalder den ogsaa Teeswaterracen og endnu oftere den forbedrede Korthornsrace (Improved short-horns). Dens Merker ere: Farven forskjellig og blandet, men nærmer sig gjerne det rødstimede, som ansees for den almindeligste og mest afgjorte; Huden myg; Haarlaget silkeblødt; Hovedet lidet; Diet mildt og roligt; Bryttet vidt; Ryggen ret lige fra Nakket til Haleroden; kortsagt alle de Led, man naturligt forlanger hos godt Slagtekvæg. En smuk Durham begreendes paa alle Kanter af lige og parallelle Linier. Endnu engang maa det gjentages, at det ikke er Hoide i Besk som udmerker denne Race, men dens Formers Fuldkommenhed og dens Veihed i at fedes hurtigt, og det i en ung Alder. Durhammerne overgaar de fleste andre Røgracer i tidlig Udvikling i den Grad, at to af dem nesten kunne fødes paa samme Tid som en af de sidste. De løse saaledes bedst den duelige Kvegfeders Opgave: At frembringe den størst mulige Mengde Kvæg af en given Fodermengde. Denne Egenskab hos Durhamkvæget har man i England ansværliggjort paa følgende originale men treffende Maade: Indskriften af et Korthornedyr staffer Landmanden hurtigere en Hest end noget andet Stykke Jæ staffer ham en Sadel. Det moderne Korthorn er dog mindre taalig end det gamle. Det trives ikke paa mager Gressgang, og dens Sundhed vilde lide af den skarpe Bjergluft. Men overalt, hvor der er gode Gressgange om Sommeren og rigelig Staldfodring om Vinteren, der har Korthornsracen ikke sin Lige.

De engelske Landmænd ere enige i Bedømmelsen af Korthornskvæget. Ved alle offentlige Udstillinger indtager det altid den første Plads, medens de fleste andre Racers kun optræde nu og da og bestandig efter Korthornsracen. Hollenderibogen giver ligesaa noiaagtig Stamtafle over Racekvæget som Stutteribogen over Hesten. Korthornsracens overordenlige Ky har ogsaa udbredt sig over Fastlandet. Mange tro, at den blotte Indførelse af dette Kvæg i Mengde er Hovednøglen til at redde og opbylde det hele Agerbrug. Men dertil udfordres først og fremst Englands suagtige Beirligt og frugtbare Jordbund. Vil man efterligne Engleanderne, saa faar man gaa frem som dem: altsaa først forbedre det indenlandske Kvæg, og først derefter krydse det med udenlandske Dyr. Paa den Maade spares store Omkostninger og man opnaar i det Siore langt sikrere og større Resultater.

Dagens Priser for udmerkede Korthornedyr minder om Salget af Collings Besæmning. Saaledes fik fornylig Bates paa Kirkclevinton over 1500 Spd. for Kvien „Duchess“. Morris & Bear fra New-York i Amerika betalte 3000 Spd. for Duchesses' Okskalf, og en aarsgammel Kvie blev solgt for 1350 Spd. I andre Lande er dette uborte Priser, men i England er man vant til dem, saasaa et Dyr med reelt Blod forener Formfuldkommenhed. I 1853 fik Bolden paa Red-Bank

ner Lancaster 4500 Spd. for Ofsen „Grand-Duchess“, der i lige Linie nedstammer fra „Comet“, Collings berømte Tyr, som ogsaa betales med samme Pris. Mellem disse Tyres Salg gif der 40 Aar, hvilket viser, at Korthornsracen fremdeles svarer til de Forventninger, man har gjort sig om den, og at den lonner bedre Opdrettet end Dishleyracen. Det kongelige Agerdyrkningsfælskab giver ikke engang Dishleyerne særskilt Plads som Race dyr i Dyrskulprogrammerne. Paa disse opstilles de under Klassen „Fferace“, og Dommerne tilkænde dem sjælden en liden Premie. Korthornerne ere saaledes Ceneherrer. Imidlertid giver allerede en anden Race dem ikke meget efter, og hvis den vil vedblive at udvikle sig som den har begyndt i de sidste 10—12 Aar som Slagtekvæg, saa vil den med Tiden gjøre Korthornsracen Rangens stridig. Den nye Race kaldes „Herefordracen“, efter det Strog, hvori den først opdreftedes.

Paa samme Tid som Brodrene Colling lagde sidste Haand paa sit Bærk i det nordlige England, forsøgte ogsaa en Kobyrde sig i 1769 ved Foden af Walesbjergene i det sydvestlige England. Benjamin Tomkins paa Kingsplons i Hereford begyndte med 2 Kvier. Han var en besteden Mand, som ikke udbasunerede sit Foretagende lig Bakewell, og derfor er hans Fremgangsmaade ved Foredlingen ogsaa ukjendt. Saameget kan man nok sige med Visshed, at han til Avlingsdyr ikke gif udenfor sin egen Besæmning.

Herefordracen adskiller sig navnlig ved Fødet fra det gamle Slag af samme Navn. Dens fremherstende Farve er nu mørkerød med hvidt Hoved og Bug samt ubertiden hvid Ryg. Huden er tykkere end paa Korthornsracen, og Haarlaget ogsaa mindre blødt og silkeagtigt. Hovedet er lidet, Bryttet vidt, og Formerne vel afsluttede. Flere arbeide nu i Tomkins Spor; og især har Herefordracen taget sig op som Slagterrace i de sidste 10 Aar. Der staar imidlertid endnu vigtige Forbedringer tilbage, navnlig mangler Herefordracen tidlig Modenhed. Herefordstrakten passer sig ogsaa bedre for Opdret end for Fedning. Dyrene selges derfor i treaars Alderen forat fedes paa de rige Havnegange i Midtengland.

Reente Hovedracer repræsenterer illsige Slagtekvæget. De fordre rigelig Nering, men paa Grund af deres milde og rolige Gemyt bringe de ogsaa noget ud af alt hvad de ede. De ere sande Massinere, som omdanne alle Plantestoffer til Fedtvarer, men de maa ogsaa som Massinere neres paa Stedet. Blottede for Lidlighed kunne de ikke arbejde og neppe finde Ophold i et magert Land. Paa magre Gressgange, hvor Korthornskvæget vilde omkomme af Hunger og paa Hjeldene, hvor de ikke kunne modnaa Beirligere Omvækslinger ligesom hvor rent Arbeide i Agerbruget fordres af Hornkvæget — der maa man benytte mere selvvirksomme og beredede Racers. I Eyne, hvor Melteafkastningen svarer Regning maa ligeledes Slagteracerne vige for Melteracerne.

Vi skulle først gaa over til Arbeidsracerne.

Rangs Kanalen i det sydlige England ser den Reisende f. Eft. mellem Brighton og London ikke

alene Offer, men ogsaa Kjør og Kvier gaa i Arbejde 2 og 2 sammen i et Dobbeltaag, saa at man kan telle indtil 8 foran Bognen.

(Fortsattes).

Efteraarsarbejderne for Træ-plantning.

(Af Gartner Bengten.)

Liden fra Midten af Oktober til Slutningen af November er den Del af Aaret, som de Fleste, der have grundig Kjendskab til Plantedyrking, nu anerkjende for at være den tjenligste til Plantning ikke blot af Frugt-, men af alle haardføre Trær og Buske. Tidligere herskede der stor Meningsforskjel mellem Gartnerne om den bedste Plantetid; de Fleste holdt stærkt paa Foraaret, og de, der forsvarede Efteraaret, vare i Minoriteten. Forholdet er nu det omvendte, i det mindste i andre Lande; her hjemme er Kjendskab til rationel Have dyrking endnu altsor lidt udbredt, til at Flerheden af dem, der beskæftige sig med Plantekultur uden at være Gartnerne af Fag, kunne være komne til klar Erkjendelse af de store Fordele, man opnaar ved en tidlig Efteraarsplantning, og jeg skal derfor her søge at henlede Opmærksomheden paa dem, inden jeg gaar over til at omtale nogle Arbejder, der maa gaa forud for Plantningen.

Den Grund, som efter min Formenting først og fremmest bør foranledige os til at plante Trær og Buske paa den ovennævnte Tid, er den, at Jorden da endnu har en højere Varme end om Foraaret, i Marts. En Sammenligning af Jordthermometret i 2 Fods Dybde vil vise en Forskjel af 2—3 ja 4 Grader; mange ville naturligvis anse dette for en Bagatel, især hvad saa haardføre Planter som Trær og Buske angaar; men den, som har haft Leilighed til at beskæftige sig med Plantning, vil vistnok have erfaret, i hvor høj Grad Udviklingen af nye Rodder fremskyndes i en Jord, der endnu ikke er aldeles afkjolet.

Det er jo en bekjendt Sag, at om Efteraaret er Luften i Almindelighed betydelig fugtigere, end om Foraaret, da vi have mere Blæst. Men Fugtigheden i Luften bidrager til at formindste Uddunstningen for Planterne og i jo ringere Grad denne kan finde Sted strax efter at de ere omplantede, desto hurtigere kunne vi vente en fornyet, kraftig Virksomhed af deres Rodder. Det er altsaa det andet gunstige Forhold, vi forstaae Trær ved at plante dem om Efteraaret, og som de tilbørlig rent maa undvære ved Foraarsplantning, der i Regelen ikke kan foretages hos os forend i April; men til den Aarstid have vi som oftest Blæst og klart Solskin, der berøver Træerne meget af den Gæst, for hvilken de netop da have saa særlig Behov.

Til disse to Afbefalinger for Efteraarsplantning skal jeg føie en tredje, der vistnok er ligesaa vægtig som hine, nemlig den, at Trær, der plan-

tes om Efteraaret, i Regelen ikke komme til at lide af Mangel paa tilstrækkelig Fugtighed om deres Rodder, hvad der er en Uundværlighed for dem; thi om Efteraaret falder der i Almindelighed tilstrækkelig Regn til at forebygge, at Jorden bliver tør, medens det derimod ingenlunde hører til Sjældenhederne hos os at have længere Tids tørt Veir om Foraaret og derhos en stærk Østenvind og brændende Sol, Forhold, der gjøre det umuligt for nylig plantede Trær at begynde at udvikle nye Rodder, strax efter at de ere satte paa deres Bestemmelsessted.

Det forekommer mig, at disse tre Grunde til at foretrække Efteraars- for Foraarsplantning ere saa guldige, at jeg ikke behøver at tage nogen af de øvrige, som endnu lade sig anføre, til Hjælp, f. Ex. at man har bedre Tid om Efteraaret, at Jorden da er bekvemmere o. s. v. Og det er ikke blot Frugtrær og Frugtbusse, for hvilke jeg anser Efteraarsplantning for saa hensigtsmæssig; jeg har Erfaring for, at den ogsaa er det for alle haardføre løvfældende Sorter af Trær og Buske, der dyrkes enten for Nyttens eller Æsthetens Skyld. For Naaletrær og alle stedsegrønne Buske, som Gran, Furu, Enebær, Livstræ (Thuja) o. a., vil jeg anbefale en endnu tidligere Plantning, nemlig fra Midten af September til Midten eller Slutningen af Oktober.

Hvad der er af ligesaa stor Vigtighed som at vælge den bekvemste Plantetid er, at sørge tilstrækkeligt for at gjøre Jorden godt i Stand paa de Steder, hvore Træerne skulle sættes; hvorledes vi hensigtsmæssigt foretage dette, afhænger dels af Jordens Bonitet, dels deraf, om det er nogle saa Trær, vi ville sætte, eller vi ville beplante et større Areal, og jeg skal nu frembære nogle af de Tilfælde, der vel ere de hyppigst forekommende, og den Fremgangsmaade, vi bør følge i ethvert af dem.

At sætte Kulturplanter paa Jord, hvori der samler sig staaende Vand i Undergrunden, er et saa hensynsløst Arbejde, at man neppe skulde antage, at Nogen vilde spille Tid og Penge derpaa, især da man nu, ved at lægge nogle Rækker Drainrør i behørig Dybde, saa let og billigt kan stille sig af med overdreven Fugtighed og deraf følgende Mangel paa Varme i Jorden. I de fleste Havebøger omtales der meget nøiagtigt, hvorledes Jorden skal være beskaffen, forat Frugtrær ret skule kunne trives paa den; men saadan Normalford findes paa de færreste Steder, hvor man vilde anlægge en Frugthave, og det vil derfor ikke være overflødig her at dvæle lidt ved Besvarelsen af det Spørgsmaal, hvorledes man skal bære sig ad, naar man ikke har god, dyb Muldjord at plante paa, men maa benytte en stærk leret eller en meget sandet. I det første Tilfælde maa man først sørge for at faa Stykket drainet saa dybt som muligt og dernæst kulegravet; dette sidste Arbejde medfører en ikke ganske ubetydelig Udgift, naar det er et stort Areal, men man kan bespare en Del af den ved at indskrænke sig til at lade kulegrave 6 Alen brede Strimler, paa hvilken Træerne skulle sættes i Rader, medens Jorden

imellem disse behandles med Ploven. Er Leret af meget bindende Beseffenhed, er det dog ikke tilstrækkeligt at kulegrave det; vi maa samtidig derved søge at besvirke en Forandring af dets uheldige fysiske Beseffenhed. Et fortrinligt Middel hertil er at brænde det øverste Lag, for derved at skjorne og frugtbargjøre det; kun frygter jeg for, at man ugjerne følger dette Raad, da det ansees endnu hos os for altfor kostbart og besværligt at foretage dette Arbeide. Jeg skal derfor tilføie, at man ogsaa kan opnaa den til Frugtræernes frodige Væxt nødvendige Porositet i Lerjorden ved at blæde den med forraadnede vegetabiliske Stoffer, som Ukrud, Blade, gammel Væxt, Torvesmuld, Stenfulsasse o. s. v., og at selv om man ikke kan tilveiebringe saadanne Stoffe i tilborlig Mængde, har man dog en Udvej aaben, idet man kan lade Hullerne til Træerne udgrave om Efteraaret; den opgravede Jord lader man ligge Vinteren over i en Bunk, som ved Frostens og Lustens Paavirkning vil blive betydelig skjornet, og Plantningen foretages da først i det paafølgende Foraar. Men, vil man vel spørge mig, hvorfor ikke udgrave Hullerne og fylde god Jord i dem? Fordi det er daarlig Praxis; Træernes Rødder arbeide vel rast i den løse Jord, men naa derfor ogsaa snart Ud-kanten af de fyldte Huller og standse da i Væxten. Er Jordbunden saa sandet, at den ikke kan holde tilstrækkeligt paa Fugtigheden, og ikke har Næringsstoffer i tilstrækkelig Mængde, da maa man under Kulegravningen tilføie den Blandingsdele, der kunne hæve denne Mislighed ved den, og man kan ikke vælge noget tjenligere dertil end Ler og Mergel, hvis man ikke har gamle Grofsvolde af en noget svær Bonitet, som man kan og vil spændere derpaa. Paa rent, godt Sand vil det naturligtvis være aldeles urimeligt at anlægge en Frugthave.

Et tredie Tilfælde, som kan møde, er at man er nødsaget til at vælge et Jordstykke af en noget sumpet Bonitet til Beplantning, og det er vistnok det uheldigste. Saadan Jord er gjerne elastisk, naar man træder paa den, og dette er jo et Kendetegn paa, at den indeholder meget organisk Stof, der fornemlig bestaar af Mos, Arier af Sphagnum o. s. v. i Forening med Udkrud, Græs o. a., der befinder sig i en opløst Tilstand, og det er ikke i alle Tilfælde, at den kan gøres brugelig til Frugtrækultur. Findes der Lag af saadanne Stoffer i betydelig Dybde, da kan man ikke gjøre noget bedre ved dem end at brænde dem, thi derved tager man Surheden af dem og frembringer Afse, der bidrage til at løsne deres faste Sammenhæng. Men dette Gne er dog ingenlunde tilstrækkelig til en virkelig Grundforbedring af en saadan Jord; dertil hører først og fremmest, at den drænes godt, og dernæst blandes med Ler og Sand eller Mergel, thi det, vil berøve den dens svampagtige Karakter, give den Fasthed og efterhaanden gjøre den frugtbar.

De her omtalte Behandlingsmaader benyttes imidlertid dog kun ved Anlæg af nye Frugthaver; vil man plante nogle enkelte Træer istedetfor ud-gaarde eller mindre gode, kan man slippe langt

nemmere; thi man behøver da blot at udgrave et Hul af 3 Alens Gjennemsnit og 2 Alens Dybde og fylde det med frisk Jord af samme Bonitet, som findes i Haven. At indskrænke sig til at tage det gamle Træ op, plante et ungt istedetfor i den samme Jord, hvori hint har voret, maasse i flere Mennefsalder, har Erfaring vist at være aldeles forkasteligt.

Inden jeg gaar over til at omtale selve Plantningen, skal jeg tillade mig en liden Bemærkning angaaende en Praxis, som ikke sjelden følges og vel heller ikke uden gyldig Grund, men dog neppe er saa hensigtsmæssig, som ikke faa endnu anse den for at være; det er den Skik at foretrække Regndage til Plantning, fordi Træerne da strax nyde godt af en fugtig Luft. Denne er nu vistnok meget gavnlig for dem, men naar vi give hvert af dem en god Rande Vand strax efter Plantningen, da fremkalde vi den samme Virkning som Regnen, i det mindste hvad Rødderne angaar, og vi undgaa den store Ulempe, som det at plante i stærkt Regnveir medfører, at Jorden er gjen-nemvaad, hvorved Arbeidet betydelig vanskeliggøres; og hertil kan endvideres føies den Fordel, at Plantningen bliver udført omhyggeligere, naar den sker i tørt Veir, meden Arbeidsfolkene i Regnveir blot skynde sig med at faa den tilendebragt, for snarest muligt at komme under Hus.

Endnu et Arbeide maa gaa forud for Plantningen, og det er, at afsætte Pladsen til hvert enkelt Træ; det, hvorpaa det herved især kommer an, er at sætte dem i tilborlig Afstand fra hverandre; thi det er den daarligste Økonomi, man kan benytte, at plante den saa tæt, at hvert halv-stammet, stærkvoret Uble eller Pæretre ikke har 250 □ Alen at udbrede sig over, hvert Pyramidepæretre 36 og hvert espalieret Færstent, Apriskos og Pæretre ikke staar sin Nabo nærmere end 10 Alen.

Det første Spørgsmaal, vedkommende selve Plantningen, der bliver at besvare, er, om vi gjøre rettest i at følge den ældre Skik og Brug, at grave et Hul ud fra Træet og sætte Rødderne ned deri, eller den nyere, at lade disse blive ovenfor, sætte dem paa Overfladen af Jorden og lægge Jord omkring dem. Praktisk Erfaring har saa tilstrækkelig godtgjort Hensigtsmæssigheden af den sidste Fremgangsmaade, og det ikke blot paa Jordstykker med et for Trævæxt mindre gunstigt Underlag, men overalt, at vi ikke kunne være i Tvivl om Valget. Fordelene, vi opnaa derved, ere, at Rødderne holde sig mere i Overfladen af Jorden, end gaa i Dybden, hvorved de faa en stærkere Paavirkning af Luft og Sol, at vi blive Herre over dem, saa at vi med Lethed kunne foretage forskjellige Arbeider ved dem, som Rødbestjering o. s. v., og at Træerne ikke komme i en unaturlig stærk Væxt, der forhaler deres Frugtbarhed, men give Skud, der ere tykke og forleddede. Men om Rødderne maa der lægges en bred Krands af Jord, som dækkes med havforraadnet Gødning eller Blade eller med Græstov, hvis Grønsvær vendes indad til, for at forebygge en altfor stærk Udtørring. Medens denne Plantemaade er anbe-

faalelig for enhver Jordbund, er den den eneste, der kan benyttes paa Steder, hvor Undergrunden er meget daarlig, og Forholdene ikke tillade at forbedre den, ligesom den hensigtsmæssigste for Espalier, Pyramide- og Dvergræder, og disse egne sig saa fortrinligt for Forholdene her i Landet, at de ikke burde savnes i nogen Have; det er den eneste Form, hvori vi kunne bringe de delikateste af Kjernefrugtsorterne, de sildige Taffelæbler og Taffelpærer, til at opnaa fuldkommen Modenhed hvert Aar. Planter man de sidstnævnte Trær paa denne Maade, behøver der ikke at være et tykkere Lag af god Muldjord under deres Rodder end 20 Tommer. Mangen læser vil maasse anse dette ringe Jordlag for utilstrækkeligt, men Erfaring saavel fra andre Haver som fra Haveselskabets har overrydet mig om, at der ikke behøves mere, forudsat, at man hvert Aar kommer Træerne til Hjælp med et Lag gammel Gødning, blandet med en kraftig Jord. Disse Trær give vel ikke den Masse af lange, stærke Skud af løs Konsistens, som vi finde paa de Trær, der vore i dyb Muldjord; men til hvad Nytte ere saadanne paa Trær, der skulle holdes i Dvergform? de bidrage jo kun til at udtære Jorden og maa skjæres bort for hvert Aar; derimod saa de forlebede, tykke, faste Skud, der blive godt modne og tidlig begynde at ansætte Blomsternopper.

Skjønt disse Bemærkninger alt havde udstrakt sig længere, end den mig tildelede Plads i Ugeskriftet tillader, maa jeg dog tilløse et Par Ord om et Arbejde, der er for noie sammenknyttet med Plantning, til at det kan lades uberørt her, det er Bessjæringen af Rod og Top paa de Trær, der plantes. Selv med den største Omhu er det næsten umuligt at tage Trær op uden at bestadige deres Rodder, og da nu en bestadiget Rod let angribes af Forraadnelse, og Sygdommen let udbreder sig til de friske Dele, er det klart, at enhver knækket eller bestadiget Del af Rodderne bør skjæres af med et rent Snit. Men hvad sunde og ubestadigede angaar, da forholder det sig helt anderledes; enhver saadan, som vi skjære af, er et Tab af Næring for Planten netop til en Tid, da den mindst kan undvære den; det fremgaar heraf, at vi bør lade enhver Rod, der viser sig sund og ubestadiget, være urørt af Kniven.

At studse Krongrenene paa Trær, naar de skulle omplantes, er en gammel Praxis, men jeg vil dog ikke tilraade at følge den ubetinget. Er Træet taget op saaledes, at dets Rodder ere lidet eller slet ikke bestadigede, da er det rigtigt at plante det uden at studse Krongrenene, men at opsætte dette til næste Vinter; thi man maa vel erindre, at Dannelsen af nye Rodder afhænger af Bladernes Virksomhed, forhindrer man nu Antallet af disse ved stærk Indstudning af Grenene, lægger man en Hindring i Veien for hine; ere Rodderne svage eller stærkt bestadigede, da, indrømmer jeg, er en Indstudning hensigtsmæssig, thi Uddunsningen gennem Bladene kunde da berrigt tage en større Mængde Saft, end Rodderne vare istand til at erstatte, men der maa dog ikke borttages mere, end der skjønnes at være absolut nødvendigt.

De her meddelte korte Anvisninger ere nærmest beregnede for Plantning af unge Trær i en Udviklingsstilstand, i hvilken de kaldes sælgelige, og det er saadanne, jeg fortrinsvis maa anbefale til Plantning. Har man et større Træ staaende paa en mindre heldig Plads, og derfor vil flytte det, gjør man rettest i at forberede det dertil ved i Juni at grave en smal Rende af 2—3 Fods Dybde omkring det i en Afstand af 3—4 Fod fra Stammen med en smal Spade, f. Ex. en saadan, som benyttes ved Draining, og fylde den med halvforraadnede Blade eller et lignende Materiale. Man bevirker derved, at der i den anden Væxtperiode danner sig en Mængde smaa fine Rodder i dette løse Stof, som let lade sig bevare ved Flytningen og ville begynde at vore igjen kort efter denne. At omtale de andre Maader, man kan benytte ved Flytning af større Trær, maa jeg opsætte til en anden Gang. (D. U. f. C.)

Afholdt Dyrsfue og Præmiepløining.

Bed det under 18de d. M. afholdte Møde i Jarlsbergs og Laurviks Amts Landhusholdningsselskab paa Gaarden Haugestad i Hoff's Præstegjeld, der var talrigt besøgt saavel af Selskabets Medlemmer som af Andre, fremstillede der sig 6 Personer forat deltage i Præmiepløiningen, af hvilke Efternævnte tildeles følgende Præmier:

- 1) Peder Halvorsen Bise af Hoff's Præstegjeld 4 Sp.
- 2) Hans Holst Kløcker af Baale Do. 3 —
- 3) Herluf H. Ryggetangen af Sande Do. 3 —
- 4) Claus Gundersen af Hoff's Do. 2 —
- 4) Mathias Hansen Tangen af Hoff's Do. 2 —

Bed det sammesteds afholdte Dyrsfue fremstilledes 5 Tyre og 33 Kjør, for hvilke der uddeltes følgende Præmier:

- 1) for en Tyr af ren thelemarksk Race, tilhørende Proprietar Kosoed af Stauger Præstegjeld 4 Spd.
- 2) for en Tyr af blandet thelemarksk Race, tilhørende D. C. Wold af Hoff's Præstegjeld 2 —
- 3) for en Tyr af blandet thelemarksk Race, tilhørende Abraham Hafstrød af Hoff's Præstegjeld 1 —
- 4) for en Ko af ren thelemarksk Race, tilhørende Proprietar Kosoed 4 —
- 5) for en Ko af Bygderace, tilhørende Johan Samuelson af Hoff's Præstegjeld 4 —
- 6) for en Ko af blandet thelemarksk Race, tilhørende Lensmand Haugestad af Hoff 3 —
- 7) for en Ko af ren thelemarksk Race, tilhørende Proprietar Kosoed 3 —
- 8) for en Ko af blandet thelemarksk Race, tilhørende Ole Wold af Hoff's Præstegjeld 3 —

- 9) for en Ko af Bygderace, tilhørende Samme 2 Spd.
- 10) for en Ko af ren thelemarksk Race, tilhørende Ole Kolstad af Hoff's Præstegjeld 2 —
- 11) for en Ko af blandet thelemarksk Race, tilhørende Hans Haugesladtangen af Hoff's Præstegjeld 2 —
- Under Mødet blev der af Dyrlæge Lambrechts, der imod et Honorar af Selskabet for Norges Vel og Landhusholdnings-selskabets Kasse er antaget til at reise omkring i Amtsdistriktet i den kommende Winter, forat vejlede i Husdyrenes Røgt med hvad dermed staar i Forbindelse, — holdt et Foredrag om Røgtens rigtige Udvalg samt Mærker og Røgt.
- Iblandt de tilstedeværende Medlemmer af Selskabet blev udloddet en Plog med 2de Styrrer og en Diagonalhary, af hvilke Plogen tilfaldt Kjøbmand Hovelsrud af Holmestrand og Harven Ole Holt af Hoff's Præstegjeld. I Lodrækningen i denne Anledning deltog 53 af Medlemmerne.

I n d l a n d e t.

Christiania. Stortinget. Efterat Lagtinget i et Møde Tirsdag den 25de Oktober havde valgt til Præsident Bergh, Vicepræsident v. d. Lippe, Sekretær Werresen og Vicesekretær Moesfløe, samt lige med 26 St., blev Mødet havet og Stortinget et traadte sammen. 6 Medlemmer vare fraværende. Efterat Præsidenten (Harvig) havde skædet sig Gjenvalg, bleve følgende valgte til Embedsmænd: Præsident Aall (100 St.), Vicepræsident Harvig (100 St.), Sekretær Enge (101 St.), Vicesekretær Grave (102 St.). De udtrædende Medlemmer af Valgkommissionen gjenvalgte. Derpaa foretoges Referat af endel indkomne Sager. Præsidenten anmodede Dødelstingsmedlemmerne om at forblive i Salen, da der vilde fremkomme Forslag om, at det beramte Dødelstingsmøde skulde holdes i det nye Lokale. Lagtingemedlemmerne forlode nu Salen, og Præsidenten i Dødelstinget, Elieson, foreslog, at det berammede Dødelstingsmøde skulde holdes i det nye Lokale. Schweigaard kunde ikke indse, at det stemmede med sund Fornuft, at den fattede Beslutning om Mødernes Afholdelse i det gamle Lokale skulde forstaaes derhen, at et Medlem kunde befale dem afholdte i det nye. Elieson mente, at der kunde gjøres Indvendinger mod at holde Mødet i det nye Lokale, naar det var berammet i det gamle, og at Enkeltmand da maatte have Myndighed, hvis han ønskede det gamle Lokale. Netop dette kunde Schweigaard ikke fatte, og man vedtog nu uden Modsigelse at holde Mødet i det nye Lokale, og Dødelstinget blev da sat. Præsident Elieson skæbte sig Gjenvalg og Blom blev Præsident med 66 og Elieson Vicepræsident med 77 St., Grave Sekretær (74 St.) og Heiberg Vicesekretær (68 St.). Efterat endel indkomne Forslag vare opstaaede, blev Mødet havet.

— De Undersøgsler, Politiet har anstillet i An-

ledning de ved Blaffer forefundne Ubre har ført til det Resultat, at to Evenfter ere antagne for skylde i Tyveriet og bragte i Arrest. Hos den Ene af dem forefandttes forskjellige mistænkelige Sager, og ved nærmere Undersøgelse viste det sig, at disse vare staaet ved et Indbrudstyveri i Lillestrømmen for en Tid siden. Den Anden blev ikke antruffen af Politibetjentene, men nogle Dage senere anholdt deroppe og af Stedets Politi indsat i Lensmands-arresten; han fik der Anledning til at rømme, men blev strax igjen paagreben. Begge Karle paastaar, at de ikke før have været straffede for nogensomhelst Forbrydelse hverken i Norge eller i deres Fødeland; men man har Grund til at antage det Modsatte, da deres hele Opførelse under Sagen skulde tyde hen derpaa. De nægte imidlertid Alt.

Horten den 23de Oktober. Etibørheder Jens Balkoers betydelige Eiendom i Elagen, Narverød, særdeles smukt beliggende lige ved Eoen, er i disse Dage solgt til Gaardbruger Thor Ellingsen Tjugstad for 9500 Spd.

Aaffjords og **Arnevig's** Jordegods, beliggende i Foskens Fogderi i søndre Trondhjems Amt, er i de sidste Uger af deis Eier, Hr. Th. P. Berg, blevet endelig realiseret og udbragt til henimod 45,000 Spd.

U d l a n d e t.

De Efterretninger, som foreligge om Freden i Zürich, ere temmelig magre. Der skal være oprettet tre forskjellige Overenskomster, en mellem Frankrig og Østerrig om Lombardiets Afstaaelse, den anden mellem Frankrig og Sardinien, den tredje mellem alle tre Magter. Disse tre sidste ere endnu ikke undertegnede. Fredsvilkaarene angivrs at lyde saaledes: Lombardiet er med Undtagelse af Peschiera og Mantua afstaaet til Frankrig, der igjen overdrager det til Piemont. Dette betaler 40 Millioner Gylden Konventionsmynt til Østerrig og overtager $\frac{1}{2}$ af Gjelden. Østerrig og Frankrig bestræbe sig for at udvirke Administrationsreformen i Kirkestaten. Grændsebestemmelserne mellem de naahængige italienske Stater, som ei have taget Del i Krigen, træffes kun efter Samtykke af de Magter, som have bidraget til Dannelsen af samme. Hertugerne af Toscanas, Modenas og Parmas Rettigheder blive udtrykkelig reserverede. Østerrig og Frankrig understøtte Dannelsen af det italienske Forbund, hvortil ogsaa hører det Venetianske. Dertil loves Amnesti.

Sverige. Den 24de Oktober fejredes i Frimurerforeningen i Gøtzeborg en Mindesfest for den afdøde Kong Oskar. Taleren holdtes af Ch. Dickson, og vaare Minderevs, som vare forfattede for Anledningen, bleve aflængte.

— Hs. Maj. Kongen aabnede den svenske Rigsdag, den 24de. Frontalen var, siger Gøtzeborgs Handels- og Sjøfartstidning, hjertelig og simpelt, ikke særdeles mærkværdig. Ovennævnte Blad udtaler sig endvidere paa følgende Maade om Rigsdagen: „Udentvivl begynder dette Rigsmøde under en god Stemning inden den almindelige Tankemaade i Landet. Her findes ikke længere — om ei paa det

religiøse Omraade — nogen skarpe Partiforffjelligheder; meget mere synes Folket at være trætte af saadanne Skismaer og fordrer noget mere Positivt, d. e. Forholdsregler til Fremme af Landets sande Kultur. Om disse Forholdsregler gennemføres af politisk Konservativ eller Liberale, spørger man ikke længere saameget efter, naar de blot ere gode: Man fordrer heller ikke, at Alt skal gaa paa en Gang eller med lange Skridt, men blot at det gaar den rette Vej."

Tydsland. Den 13de Oktober om Formiddagen ankom Keiseren af Rusland til Breslau og modtoges paa Banegaarden under Befolkningens Jubel. Ogsaa Storhertugen af Weimar og Prindsen af Drantien ere ankomne.

England. Morning Herald og Daily News bedømme den marokkanske Krig som et farligt Udslag af Frankrig mod Englands Herredomme i Middelhavet. Times tror for sit Vedkommende ikke paa nogen Erobring af Marokko af Spanien og fraraader England at blande sig i dette Uuliggende, men ytrer imidlertid den Formening, at det skulde være Europas Sag at indlægge Protest, hvis Frankrig skulde ville udvide sit Gebet i Marokko.

Frankrig. I Paris versere meget forrykkende Nyheter om de mellem Kabinetterne i Paris og London herskende Forholde. Man taler om Udvekslingen af mindre venstrelige Depescher. Denne Spænding skal, efter hvad man paastaar, ogsaa gjøre sig gjældende i de to Kabineters Forhold til Spørgsmaal af tilshneladende underordnet Interesse. England, heder det, vil modsætte sig ethvert beæbnet Fortagende, som Spanien maatte foretage mod Marokko.

Italien. En Depesche fra Neapel af 15de Oktober medder, at Antallet af de ved Kirkestatens Grændser koncentrerede Tropper, i hvis Spids Kongen personlig agter at stille sig, beløber sig til 30,000. Desuden heder det, at den hele neapolitanske Arme lidt efter lidt skal sættes paa Krigsfoed.

— Gazetta piemontesa offentliggjør et Dekret af Kong Victor Emanuel, hvilket bevilger Ophævelsen af de mellem de sardiniske og lombardiske Provindser paa den ene Side, og Piacenzas, Parmas og Modenas Gebeter paa den anden Side bestaaende Toldsgreændser. Et andet kongeligt Dekret bemyndiger Finansministeren til at underhandle om en Toldforenings-Traktat mellem Piemont, Lombardiet, Parma, Modena, Toscana og Romagna.

Spanien. Regeringen har tilfjendegivet Cortes (Stændersamlingen), at Krigen med Marokko kommer til at begynde. Enthusiasmen var uhyre. Hele Senatet og Pressen tilbyde deres Understøttelse.

Agronom.

En Agronom, der i flere Aar til Eierens Tilfredshed har bestyret en større Landeiendom, ønsker paa Grund af forandrede Bestemmelser Ansættelse til Foraaret. Reflekterende herpaa behage at henvende sig til Bladets Expedition for at saa nærmere Underretning.

Berums og Asters Landboforening

afholder sit reglementerede Hofstode Fredagen den 4de November præcis Kl. 2 Eftermiddag i Sandvigen, hvortil talrigt Mode ønskes, da foruden aarligt Omvalg af Direktion Beslutninger ville tages sigtende til overordentlig Udvidelse af Landboforeningens Resurcer.

Efter Forhandlingerne Middag Kl. 4.

Fordelagtig Landeiendom tilsalgs.

Den for sin udmærkede Jordbund og fordelagtige Beliggenhed bekendte Artillerigaard Knapstad i Vestby, af Skyld 12 Spd. 3 Skilling, agter jeg underhaanden at sælge. Eiendommen, paa hvis Grund Størstedelen af Ladestedet Hølen er beliggende, indeholder omtrent 350 Maal dyrket Jord, foder Aar om Andet 3 a 4 Heste og 12 Sitr. Fæctreature, har ikke ubetydelig Skov, som er fredet de sidste 15 a 20 Aar og beliggende ved Høstens Elv, fornødne Huse, Sags- og Mollebrug, ligesom der til Gaarden svares en aarlig Afgift af omtrent 200 Spd. for bortleiede Grunde og Kastomter, foruden 80 a 90 Aarner eller Arbejdsdage. Om ønskes kan Heste, Fæctreature, Gaardsredskaber og Avling, samt en fordelagtig Handelsbevæmmelighed følge med i Handelen. Væbhavere ville behageligt henvende sig til enten Dverretsprofurator L. Rasch i Christiania, der har Eiendommen i Kommission, eller til mig selv og min Raugværge M. Selvig, der opgiver Pris og Konditioner samt paaviser Eiendommen.

Ladestedet Hølen den 13de Oktober 1859.

Anne Marie sal. Stoltenberg.

Tvangsauktion.

Mandagen den 14de November forstkommende Kl. 2 Eftermiddag bliver, efter Rekvistion fra Dverretsagfører Salomonsen, grundet paa udebleven Betaling af Renter m. B. af Dhr. Paulus og Ferdinand Johannsens Obligationer til Carl M. Johannsen for 1013 Spd. 117 s og Dhr. Justinius Johannsen for 991 Spd. 37 s, begge dateret 14de og thinglæst 15de December 1857 —, en offentlig 2den Gangs Auktion afholdt paa Gaarden Søndre Hallangen i Fron til Vortsalg af de ved bemeldte Obligationer pantstillede Eiendomme, Søndre Hallangen, L-No. 261, af 12 Daler 19 Skill., med tilliggende Eiendom Vollesundet, L-No. 269, af Skyld 1 Ort 4 Skill. i Froens Annex, samt Næsoddens Kirke.

Konditionerne erfares ved Auktionen og bemærkes nu, at Eiendommene sælges til Høistbydende og at Approbation meddeles paa Stedet.

Follo Sorenstriverkontor den 15de Oktbr. 1859.

Elliffen.

Møllebrug.

I Kjøbstaden Hønesfos er et meget indbringende Møllebrug, der er i særdeles god Stand, til Salg paa gode Vilkaar. Nærmere Underretning kan paa Forlangende meddeles af Prokurator Hygen, der er overdraget at afslutte Handelen.

Norsk Fiske-Guano.

Et større Parti af norsk Fiske-Guano, der er hidkommen fra Fosoten, høves til Udsalg. Prisen er 2½ Spd. pr. Centner i Sække paa 2½ Centner. Emballagerne 20 p extra. Man henvende sig til F. S. Frolich's Kontor, Kongens Gade No. 14.

Christiania Kornpriser.

Indenlandsst

Hvede, 3½ a 5½ Spd. Intet solgt.

Rug, 16 ½ a 17 ½.
Byg, 11 ½ a 14 ½.
Savre 8 ½ a 9 ½ 12 p.

Udenlandsst

Rug østersøst 18 ½ a 18 ½ 6 p.
Rug dansk 16 ½ a 16 ½ 12 p.
Byg 2radigt 16 ½ a 16 ½ 6 p.
Erter 4 a 4½ Spd.
Hvede 5 Spd.

Christiania Fiskepriser.

Sild, Kjøbmd. 6 a 6½ Spd. pr. Td.
Sild, stor Wild. 5½ a 6 Spd. pr. Td.
Sild, smaa do. 4½ a 5 Spd. pr. Td.
Sild, stor Christ. 3½ a 4 Spd. pr. Td.
Sild, smaa do. 13 a 14 ½ pr. Td.
Storset 4 ½ 12 p a 1 Spd. pr. Bog.
Midbisset 3 ½ 12 p pr. Bog.
Smaaset 2 ½ 12 p a 3 ½ pr. Bog.
Rødstjer 6 ½ 12 p.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Meteorologiske Dagttagelser paa Christiania Observatorium.

1859, Juli.	Barometerstand i franske Lin. ved 0°.			Temperatur i Skyggen. R.			Bemærkning.
	kl. 7 F.	kl. 2 E.	kl. 10 E.	kl. 7 F.	kl. 2 E.	kl. 10 E.	
1	336''' 0	335''' 5	336''' 8	+ 16°7	+ 14°9	+ 13°6	Regn, stærkt Tordenetr. NO.
2	37 2	37 0	37 0	15 4	21 0	16 0	Blandet. NNO-SSW.
3	36 9	36 5	36 6	17 1	21 8	16 8	Klart. SSO.
4	37 1	36 4	37 0	14 8	20 8	13 8	do. S.
5	38 0	38 0	38 0	14 1	18 8	13 6	Blandet. SSO.
6	37 7	37 3	37 0	14 3	17 9	13 4	do. Lidt Regn og Torden. S.
7	37 0	36 5	35 5	14 4	19 9	13 9	do. N-SSO.
8	35 1	35 3	35 6	13 2	16 7	11 8	do. Regn Form. NNO.
9	36 5	36 8	37 2	13 3	17 9	13 5	do. N-SSO.
10	38 0	37 8	37 8	13 8	20 6	15 5	Lidt skyet Eft. SSO.
11	38 0	37 6	37 1	14 8	17 9	12 5	Blandet. SSO.
12	34 9	32 7	34 8	13 6	18 1	14 5	Skyet. SSO.
13	35 8	35 8	35 5	12 4	16 9	13 4	Temm. klart. NW.
14	36 3	36 2	36 1	10 7	16 0	10 8	Blandet. NNO-NW-NNW.
15	36 4	35 8	35 9	12 3	18 7	13 9	Lidt skyet. SSO.
16	36 5	36 0	35 2	12 6	18 7	12 8	Blandet. NO-SO-NNW.
17	34 1	31 8	33 0	13 8	17 8	13 8	do. SSO-NW.
18	39 9	33 2	34 0	10 7	16 7	11 0	do. SSW-NNW.
19	35 2	35 8	36 4	10 6	17 5	10 6	Klart. S.
20	37 7	37 8	38 1	12 4	18 6	12 7	do. NO-S.
21	38 1	37 0	36 1	13 4	19 8	13 1	Temm. klart. SSO.
22	34 8	33 4	33 2	12 2	21 2	13 6	do. do.
23	34 7	34 8	35 1	10 4	13 3	10 6	Blandet. N.
24	36 3	35 7	35 8	10 7	16 3	12 5	Klart. SSO.
25	36 2	35 8	35 8	11 4	18 5	11 8	Blandet. O-SSO.
26	35 0	34 5	34 1	12 9	13 9	12 2	do. Lidt Regn Form. SSO-NO.
27	34 5	32 0	31 7	10 9	16 7	13 8	do. SSO.
28	32 4	31 8	31 9	12 4	17 5	12 1	Temm. klart. NNW-SW-NO.
29	32 5	32 7	33 8	11 8	16 7	10 1	do. SW-SSO.
30	35 2	35 3	35 4	10 2	16 7	10 0	Blandet. NO-SO.
31	35 7	34 6	32 2	10 0	15 8	9 6	do. Regn om Aft. NO-SSO.

Regnhøden = 13,17 Linier.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. E. Fabritius.